1893 - 1963
70-ЛІТТЯ ВИДАННЯ
І СЛУЖБИ СВОЄМУ
НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
"SVOBODA", 81-83 GRAND ST.
JERSEY CITY 3, N. J.
HENDERSON 4-0237
HENDERSON 4-0807
УНСоюз: HENDERSON 5-6740
— Тел.: з Ню Йорку: —
BARCLY 7-4125
УНСоюз: BARCLY 7-5337

РІК LXX. Ч. 178. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 19-го ВЕРЕСНЯ 1963 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 19, 1963 No. 178. VOL. LXX.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ СХВАЛИЛА ПОНАД $47 БІЛЬЙОНІВ НА ОБОРОНУ

Вашингтон. — Сенатська Комісія Видатків 17-го вересня відкинула кілька республіканських поправок і прийняла оборонний бюджет на фінансовий рік, що почався 1-го липня ц. р. в сумі $47-371 000 000. Це є сума на $289 000 000 більша від тієї, що її схвалила Палата Репрезентантів ще в червні ц. р. Але оборонний бюджет, що його схвалила Сенатська Комісія, є аж на $1 642 380-000 менший від тієї суми, що її запропонував був уряд у висоті $48 724 839 000. Треба пригадати, що минулого року Конґрес ухвалив був рекордово найвищий оборонний бюджет під час миру, бо аж $48 350 000 000. Голова Сенатської Комісії Видатків сенатор - демократ із Джорджії Ричалд Б. Рассел, виявив після закритого засідання, що два сенатори старалися зменшити фонди на оборону, але їхні проєкти відкинула Комісія. Сенатор - республіканець із Массачусетс Леверет Солтонстол пропонував зменшити фонди на постачання на $55 000 000, а сенатор - демократ із Луїзіяни Аллен Дж. Еллендер проєктував зредукувати на $140 000 000 видатки на досліди. Сенатор Рассел гадає, що після підписання договору про обмежене припинення атомових експльозій треба буде ще більших видатків на оборону. Цей сенатор нарікав на те, що секретар оборони є проти продукції бомбовиків, які мали б возити атомові бомби в найдальші потрібні пункти на ворожій території. Сенатор Рассел думає, що покищо не можна обмежитися до самих далекосяжних ракет, яких може забракнути. Але секретар оборони МекНамара є проти далекосяжних бомбовиків, бо вони вже є „перестарілі" в порівнянні з ракетами. Палата Репрезентантів в своїй редакції оборонного бюджету дозволила секретареві оборони вжити тих фондів, що були призначені на будову бомбовиків РС-70 на якісь інші дослідні цілі. Але Сенатська Комісія не дає цієї можливости секретареві оборони, і признає $125 000 000 на продовжування дослідів із бомбовиками РС-70 та космічними шиpяками Дайна Совр. Сенатська Комісія збільшила фонди, що їх признала була Палата, на продукцію „рухомих балістичних ракет", які можна випускати із задної частини вантажного авта. Уряд проєктував на цю ціль $143 000 000, Палата ухвалила тільки 43 000 000, а Сенатська Комісія збільшила цю суму до $103 000 000. Сенатська Комісія Видатків збільшила також видатки на Крайову Ґвардію на $6-700 000 і на військові комунікаційні сателіти на $23 000 000. На думку сенатора Рассела ЗДА могли б зменшити свої війська в Европі та тим способом заощадиди $75 000 000 річно. Але він не вияснив, чим його плян редукції американських збройних сил в Европі різниться від того урядового проєкту, що його тепер здійснюється. В загальному Сенатська Комісія Видатків ухвалила такий оборонний бюджет, який передбачає можливість так званих малих воєн, і який найбільшу вагу прикладає до далекосяжних атомових ракет.

Розвідчі сателіти — це військові шпигуни в космічних просторах

Вашинґтон. — Виконний секретар Крайової Аеронавтичної і Космічної Ради д-р Едвард С. Велш, промовляючи в дискусійному панелі у зв'язку з конвенцією Товариства Прихильників Летунства, натякнув на те, що деякі совєтські так звані наукові дослідні сателіти виконують завдання військових шпигунів в космічних просторах. Ця заява хоч трохи відслонила дещо з тієї заслони, яка закриває шпигунські дії обидвох сторін, які обидві великі держави дуже інтинсивно ведуть але до яких ніодна з них не признається. Сателіт летунства типу Самос може поробити знимки кождої частини СССР. Коли СССР довідався, що ЗДА мають такі добрі сателіти, почав і собі висилати свої ніби науково-дослідні, а в дійсності розвідчі сателіти типу „Космос", які літають в більшості понад американською територією. „Було б глупо думати, що ті совєтські Космоси не фотографують території ЗДА", казав згаданий вище д-р Велш, відповідаючи на запит одного панеліста. Д-р Велш казав, що СССР напевно не має кращих розвідчих сателітів в порівнянні із ЗДА, бо там нема таких фотографічних інструментів, які має ця країна. СССР навмисне випускає своїх сателітів, щоб вони якнайдовше літали понад територією ЗДА.

Ґолдвотер і Рокефеллер вірять в перемогу республіканців в 1964-му році

Сиракюз, Н. Й. — Голова Стейтового Республіканського Комітету Фред А. Йонґ заявив, що і губернатор Нелсон А. Рокефеллер і сенатор Беррі Ґолдвотер разом працюють в тому напрямку, щоб була партійна єдність, яка вможливить Республіканській Партії виграти вибори в 1964-му році. Сенатор Ґолдвотер заявив, що він підтримуватиме губернатора Рокефеллера, якщо Конвенція наменує його на Кандидата на президента, а Рокефеллер те саме сказав про підтримку Ґолдвотера. Ґолдвотер, промовляючи в Лос Анджелесі, казав, що ним фронтом, а тоді переможуть і в міських, стейтових та федеральних і президентських виборах. Арізонський сенатор підтвердив, що не треба наслідувати демократів, і не треба боятися консерватизму, бо вибори можна виграти тим, що виставиться іншу програму, як демократи. Рокефеллер найменував провідника правиборчої кампанії в стейті Ню Гемпшир. Цим провідником буде колишній губернатор Гю Ґреґґ. Рокефеллер заявив, що він вже в листопаді виявить, чи буде кандидувати на президента в 1964-му році.

В АМЕРИЦІ

● **Президент Кеннеді** написав передмову до книжечки, яка появиться в листопаді цього року і яка обговорюватиме лікування різного роду паралічів. Президент каже, що на прикладі свого батька пізнав, що може зробити вчасне й правильне лікування паралічу. Книжечку має видати Нешенел Реабілітейшен Ассошіейшен після 15-го листопада. Президентів батько, колишній амбасадор до Англії Джозеф П. Кеннеді, занедужав на параліч 16-го грудня 1961-го року у віці 73-ох років. Він видужав, але має труднощі в говоренні і зовсім не може писати.

● **Голова американської програми Харчі для Миру Мелвін Т. Гансон** побачив, що в Сана, в Ємені, на головній вулиці, продавали американську пшеницю в мішках із написом, що це дарунок ЗДА, і що його не вільно продавати. Гансон купив собі один мішок цієї пшениці, і пізніше за допомогою єменського урядовця затримали ще три вантажні авта, які продавали цю пшеницю.

ЗАВЕРШЕНО ПІДГОТОВУ ДО ВРОЧИСТОЇ ДЕДИКАЦІЇ ПЛОЩІ ПІД БУДОВУ ПАМ'ЯТНИКА ТАРАСОВІ ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНҐТОНІ В СУБОТУ, 21-го ВЕРЕСНЯ

Вашинґтон. — Трудом і зусиллям багатьох, зокрема центрального Комітету Пам'ятника Шевченкові в Ню Йорку та столичного Комітету Пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні, завершено остаточно підготову до великих вступних врочистостей, які відбудуться в найближчу суботу, 21-го вересня ц. р. в столиці країни у зв'язку з дедикацією площі, на якій має стояти пам'ятник Тарасові Шевченкові, згідно з постановою Конґресу й Уряду ЗДА. Ці врочистості можна вважати за вступні до найбільшої події в історії американських українців, якою буде відкриття пам'ятника в травні наступного року та які матимуть на цю подію поважний вплив, зокрема коли мова про відношення до неї американців. Якщо українці вже тепер, під час дедикації площі, виявлять відповідні організаційні спосібності та своєю масовою участю в дедикації докажуть своє зацікавлення справою пам'ятника, як уже доказали своїми пожертвами на кошт його будови, то це буде переконливим доказом їхньої відданости ідеалам Шевченка та їхньої сили і значення. З таких і подібних міркувань Комітет доклав і ще докладає багато зусиль, щоб у церемоніях дедикації площі взяла участь можливо велика кількість громадян і ці його зусилля, згідно з одержаними та наявними інформаціями мають поважний успіх, як серед старшого громадянства, так і зокрема серед молоді та її організацій, багато з яких заповіли свою зорганізовану участь в дедикації.

Плян частини столичного міста Вашинґтону із зазначеною (грубим колом) площею, на якій стоятиме пам'ятник Тарасові Шевченкові та врочиста дедикація якої відбудеться в найближчу суботу, 21-го вересня ц. р. Площа знаходиться між вулицями 22 і 23-ою та „P" (Пі) в північно-західній частині столиці. Після дедикації площі о год. 2-ій пополудні, врочистості продовжуватимуться в недалекому готелі „Мейфлавер" при Коннектикат і Де Сейлз евенях, у великій балевій залі якого відбудеться Концерт о год 6-ій ввечері, й опісля, о год. 7:30 ввечері, врочистий бенкет. Представники столичного Комітету Пам'ятника Шевченкові на площі під час дедикації матимуть окремі відзнаки та даватимуть усі інформації тим гостям, які їх потребуватимуть.

Програма дедикації, як це вже подано в оголошеннях, складатиметься з трьох головних частин: врочистої дедикації площі на самій площі між 22 і 23-ою вулицями та вулицею „P" (Пі) в північно-західній частині столиці о год. 2-ій по полудні, концерту у великій балевій залі готелю „Мейфлавер" при Коннектикат і Де Сейлз евенях та врочистого бенкету в тій же залі о год. 7:30. Дедикація площі почнеться молитвою після чого хор „Кобзар" з Філядельфії під дириґентурою д-ра Антона Рудницького та в супроводі окрестри Морської Фльоти виконає американський і український національні гимни та Шевченків „Заповіт". Шевченкові твори рецитуватимуть дир. Йосиф Гірняк в українській мові і п. Василь Шуст в англійському перекладі. Під час врочистости промовлятимуть: голова Комітету Пам'ятника Шевченкові проф. д-р Роман Смаль-Стоцький, конґресмени Елвин Бентлі і Джан Лесінскі та голова УККомітету проф. д-р Лев Добрянський. Програма, якою проводитиме екзекутивний директор Комітету Пам'ятника Шевченкові п. Йосип Лисогір, буде закінчена молитвою. Програму концерту о год. 6-ій ввечері в готелі Мейфлавер виконають згадуваний вже Хор „Кобзар" з Філядельфії, оперова співачка Марта Кобрин - Кокольська і пяніст - віртуоз Роман Рудницький та рецитатори Шевченкових творів дир. Йосип Гірняк і п. Василь Шуст. Під час бенкету в тому ж готелі о год. 7:30 ввечері та яким проводитиме адв. Степан Ярема, виступлять з промовами сенатор Джекоб Джевітс та конґресмени Пол Джонс і Тадей Дулскі. Під час бенкету відбудеться вручення почесних Шевченківських Грамот для американських законодавців та членів Уряду, які найбільше причинилися до переведення закону про будову пам'ятника Шевченка на публічній площі в столиці. Бенкет буде започаткований і закінчений молитвою.

Отець Іриней Готра приїхав до Каліфорнії

Лос Анджелес (Іван Овечко). — В неділю, 15-го вересня ц. р. українська католицька церква в Лос Анджелесі особливо була переповнена віруючими, серед яких можна було бачити також православних українців, що прийшли привітати о. Іринея Готру з його прибуттям на вільну американську землу. Прибувши два дні тому з Польщі, о. Іриней відправив свою першу Службу Божу, після чого мав дружню бесіду з українцями, які щиро бажали 72-літньому пастиреві доброго здоров'я й многих літ. Як відомо, о. Іриней був свого часу секретарем Митрополита Шептицького та був арештований совєтами. Відбувши кілька літ на засланні в Сибірі, о. Іриней повернувся до Львова, звідки йому пощастило дістатися до Польщі, а два дні тому й до Каліфорнії в Америці. Ще кілька літ перед його звільненням із заслання найближчі родичі о. Іринея, рідні сестри, що живуть у Каліфорнії (одна з них, Марія Ємець — дружина відомого бандуриста Василя Ємця), довідались від звільнених із заслання людей, що їхній брат живий. Із того часу думка родичів не покинула їх — за всяку ціну спровадити о. Іринея до Америки. Коли ми запитали родичів о. Іринея, як йому вдалося зі Львова переїхати до Польщі, а звідти до Америки, один із них відповів: „Кажуть, що нема чуда. А оце й є чудо Боже..." У короткій бесіді з колишнім в'язнем совєтських таборів о. Іринеєм, ми довідались, що отець перебуває в Каліфорнії тимчасово. Як належний до чину о. Василіян, він ще й сам не знає, куди буде призначений на постійно. На наш запит, чи о. Іриней має на меті написати свої спомини з пережитого та як виглядає сучасна дійсність в Польщі та кілька літ тому в Україні, шановний пастир відповів: „Нема мені чого писати та вам оповідати, бо й ви самі не гірше мене все знаєте. Це я бачу з нашої преси тут. Можу лише сказати, що все так є, як тут у пресі описують".

ДЕ СТОЯТИМЕ ШЕВЧЕНКО...

Вашинґтон (Юст) — На зеленій мураві, під синім небом і пізньолітнім сонцем лежить людина. На її обличчі ні турбот, ані поважних думок. Може це людина дозвілля, примусового або добровільного, може безробітний, а може мандрівник з принципу, що як пристало мільйонерові — ось з кінцем літа подається — на теплий південь, і осьліг відпочити по дорозі....

Недалеко, на лавці, інша людина, з іншого світу: в неї темна шкіра індуса. Певно, урядовець з недалекої індійської амбасади, що вийшов погуляти вполудне; може студент, яких тут так багато, що має труднощі й шукає помочі в своїй амбасаді. Сидить і бачить у думках свою батьківщину, а може думає, як розв'язати свої труднощі, медитує філософічно й абстрактно про ту нірвану, в яку поринула ця друга людина...

Не знають ці люди, що зелена мурава, на якій вони тепер відпочивають, незабаром перейде великі зміни — сказати б, зникне з лиця землі в теперішньому своєму вигляді. Як ще раз засвітить літнє сонце і людина дозвілля або молодий індус знову сюди завітають, на площі стоятиме постать чужого їм поета, борця за волю. Людина дозвілля прочитає дивне ім'я, може здвигне плечима і піде шукати іншого місця відпочинку. Індус може прочитає, сяде у підніжжі п'єдесталу і думками полетить услід за Шевченковою долею, до його країни й народу, до прагнень цього народу. Може знайде тут нове місце для відпочинку й роздумувань...

А покищо до цього місця линуть думки й сантименти Шевченкових земляків. І з думками — питання: чи гідне це місце для нашого найбільшого земляка? Чи найкраще з усіх, яке можна було вибрати? Чи дає мистецькому творові мистецьке тло? Чи дає запоруку, що пам'ятник робитиме пропаґанду українському імені і Шевченковим ідеям серед тих людей, серед яких цієї пропаґанди найбільше треба... Чи живуть такі люди кругом, чи часто такі люди проходять чи проїжджають тут? Питання зрозумілі й потрібні, але немає на них легкої і певної відповіді.

Вашинґтон — місто поділений на чотири частини великим хрестом вулиць, що йдуть у чотири сторони світу і мають своє перехрестя на Капітолі. Між чотирма раменами цього хреста вулиць лежать чотири вашинґтонські зони: північний схід, північний захід, південний схід і південний захід. На півдні, відносно недалеко, ріки Потомак і Вір-

(Закінчення на стор. 3)

Митрополит Йосиф Сліпий вірить в можливість церковної єдности

Рим — Як подає Католицька Пресова Служба, Митрополит Йосиф Сліпий, звільнений в лютому цього року з 18-річного совєтського ув'язнення, виступив 13 вересня ц. р. в італійській телевізійній програмі з промовою в справах зв'язаних з недалеким відкриттям другої частини Вселенського Собору, висловлюючи в цій промові свою непохитну віру в можливість єдности християнських церков. Завваги Митрополита Сліпого збіглися з виступом архиєпископа Хризостома, голови Грецької Православної Церкви, який заявив того ж дня в Атенах, що єдність між Православною і Католицькою Церквами є нездійснимою, бо вірні Православної Церкви не приймуть ніколи доктрини про непомильність Папи і зокрема тому, що католицька Церква є централістичною й абсолютистичною в протилежності до православних „демократичних принципів". Обговорюючи взаємини між католицькою і православною Церквами, Митрополит Сліпий ствердив: „Як католик Східнього Обряду, я бачу багато перешкод для розвитку, поступу і з'єднання із Східньою (Православною) Церквою. Але я також бачу не менше можливостей успіху, досягнутого поступовим усуванням різних перешкод і причин незадоволення." В дальшому Митрополит Йосиф заявив, що „з часу як Христос заснував одну єдину універсальну Церкву під одним універсальним пастирем, немає місця ані для однієї автономної Східньої Церкви, так же само, як немає місця для однієї автономної Західньої Церкви..."

В Ню Йорку відбудеться ретроспективна виставка скульптора Сергія Литвиненка

Ню Йорк. — У неділю 29-го вересня 1963 року відкривається ретроспективна виставка скульптора Сергія Литвиненка за 40 років творчости. Виставлено буде 104 праці в оригіналах та коло 100 фотографій з праць, що залишились в Европі. Скульптури виконані в різних матеріялах, як: бронзі, теракоті, ґіпсі і пластеліні. Свою виставку Литвененко улаштовує у своїй великій робітні, у якій останні роки працює — при 149 2-га Евню в Ню Йорку, — що надасть виставці оригінально-інтимного характеру.

РОДРІҐЕЗ З ВЕНЕСУЕЛІ — ПРЕЗИДЕНТОМ НОВОЇ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ

АЛЬБАНІЯ ПОБИВАЄТЬСЯ ЗА ПРИЙНЯТТЯ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ ДО ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЙ

Д-р Карльос Соса Родріґез з Венесуелі, новий президент Генеральної Асамблеї ОН

Об'єднані Нації. — Президентом 18-ої сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй став на першому засіданні тієї сесії в минулий вівторок 17 ц. м. д-р Карльос Соса Родріґез, представник Венесуелі в ОН від 1958 року, отримавши 98 голосів з-посеред усіх 110 членських держав. 11 комуністичних держав стримались від голосування, а одної не було на залі. Вибір президентів Генеральних Асамблей відбувається за ротаційною системою відповідно до географічного положення, — останнім президентом 17-ої Генеральної Асамблеї був пакістанець Мохаммед Зафрулля Хан, а наступником теперішнього буде, мабуть, Омар Абдель Хамід Адеель з Судану. Родріґез, подякувавши за вибір, зазначив, що „на щастя під час цієї 18-ої подорожі корабля Об'єднаних Націй віють кращі вітри". Він вказав на підписаний недавно в Москві атомовий пакт, завдяки якому настрої людства перейшли — твердив він — „від страху до надії". Новий президент Генеральної Асамблеї апелював до безсторонности та вимагав, щоб усі пильно притримувались чартеру Об'єднаних Націй та „не робили для нікого вийнятків із того, що вимагатимуть від інших, ані не виправдували когось за те, за що засуджують інших". На тому засіданні обрано теж голови сімох найважливіших комісій, які разом з президентом Генеральної Асамблеї становлять Головну Комісію, яка визначає денний порядок. Перше додаткове внесення зголосила Альбанія на „Відновлення законних прав народу Республіки Китаю", себто — на допущення комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй на місце Вільного Китаю. Факт що в цьому році не Совєтський Союз, ані Індія були внескодавцями цієї справи, а мала Альбанія, підкреслює конфлікт, що настав між Москвою і Пейпінґом, як також між Індією і Пейпінґом, та розкол між совєтськими сателітами, при чому саме одинока з усіх европейських сателітів Альбанія солідаризується з комуністичним Китаєм проти Совєтського Союзу. А втім, СССР і Індія заявили, що вони надалі підтримуватимуть з принципових причин справу прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. В останній сесії такий сам внесок перепав 56 голосами проти 42 при 12, що стримались. Речник ЗДА зложив заяву, що ЗДА будуть так само поборювати альбанський внесок, як поборювали подібні внески раніше. На першому засіданні 18-ої сесії ОН найбільше уваги притягали до себе особи двох попередніх президентів Генеральних Асамблей: канадійський прем'єр Лестер Пірсон, що був президентом Генеральної Асамблеї в 1952 році, і пані Віяя Лакшмі Пандіт з Індії, що була президентом Генеральної Асамблеї в 1953 році. Вона очолює тепер індійську делеґацію замість Крішни Менона, кол. амбасадора Індії в ОН і її військового міністра, якого димісіоновано після того, коли він, комунофіл і пацифіст, не підготовив індійської армії до успішного спротиву аґресії китайських комуністів. На тому першому засіданні нової сесії Генеральної Асамблеї ОН кільканадцять анти - кастрівських кубинців уладили бурхливу демонстрацію, розкидуючи летючки проти режиму Фіделя Кастра та викрикуючи „Хочемо Вільної Куби". Сторожа Об'єднаних Націй забрала їх геть. Теперішня 18-та сесія Генеральної Асамблеї має тривати до 20 грудня ц. р.

Маляйзія зірвала дипломатичні взаємини з Індонезією і Філіппінами

Куаля Люмпур. — Нова південно - східня азійська держава Маляйзія зірвала в 24 години після свого постання дипломатичні зв'язки з Індонезією і Філіппінами. Її прем'єр князь Абдул Рахман заявив, що сталося це не з її вини й ініціятиви, а внаслідку становища обох названих вгорі держав: індонезійський міністер закордонних справ Субандріо викликав до себе амбасадора Маляйської Федерації і заявив йому, що Індонезія не визнає його, як представника Маляйзії. Знову ж Філіппінський уряд звернувся до маляйського, щоб філіпінську амбасаду в Куаля Люмпур знизити до ступня консуляту. Однаково Індонезія, як Філіппіни, найближчі сусіди Маляйзії від сходу і заходу, відмовились визнати її, дармащо на конференції спершу їхніх міністрів закордонних справ, опісля їхніх голів держав в Манілі вони погодились у принципі на плян створення цієї нової держави. Вона складається з Маляйської Федерації, Сінґапуру, Північного Борнео і Сараваку. До Сараваку має претензії Індонезія, а до Північного Борнео Філіппіни, але вони погодились визнати Маляйзію, якщо генеральний секретар Об'єднаних Націй вишле до Північного Борнео і Сараваку Комісію, що перевірить тамошні бажання автохтонів. Таке сталося і У Тант проголосив, що така Комісія ОН ствердила, що велика більшість тамошніх мешканців підтримують нову державу.

У СВІТІ

● **Пані Нґо Дінг Нгу**, яка зискала собі світовий розголос своїми різкими виступами проти буддистських „бонзів" у Південному В'єтнамі, була як посолка тамошнього парляменту — головою делеґації з Південного В'єтнаму на 59-ту конференцію Міжпарляментарної Унії у Београді. Мала ростом, елегантна, дуже гарна і зграбна була „атракцією" конґресу. Вона виголосила по-французьки 10-хвилинну промову, в якій боронила режим свого шваґра, президента Нґо Дінг Дієма, проти нібито злобних наклепів і „пресової змови" „правих і лівих екстремістів".

● **На 59-ій конференції Міжпарляментарної Унії** у Београді головою американської делеґації є конґресменка Кетрін С. Джордж, республіканка з Ню Йорку. До цієї делеґації належать також демократичні сенатори Абрагам Рібікоф з Конектикату і Едвард Кеннеді, брат Президента, з Массачузетсу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian Daily
FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.

Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів. Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Відвідини у сусідів СССР

Відвідини віце - президента Линдона Б. Джонсона у чотирьох скандинавських країнах і в Ісляндії не мали широкого відгуку в американській пресі і не викликали великого зацікавлення в американському народі. Може тому, що ці країни — Швеція і Норвегія, Фінляндія і Данія — не мають великої ролі у сучасній міжнародній грі, а може просто тому, що люди звикли вже до частих подорожей високих державних мужів. А втім, подорож Линдона Джонсона до Скандинавії мала деякі дуже цікаві аспекти і виявила цікаві моменти.

Адже названі вгорі країни — це найближчі сусіди Совєтського Союзу, мілітарно і господарсько куди від нього слабші й тому стоять, так би мовити, в тіні совєтської потуги. З уваги на перманентну совєтську небезпеку одні з отих країн шукали собі забезпеки участю в могутньому західньому оборонному Північно - Атлантійському союзі (НАТО), як ось Норвегія, Данія й Ісляндія, — інші, як Швеція і Фінляндія, вибрали — під сильним натиском СССР — невтральність. Але для всіх них характеристичні дві спільні риси: 1) брак будь-якого страху перед СССР і 2) повна духова приналежність до Заходу, до західнього світу культури і його способу життя та думання. Тому, що в більшості названих країн уперше вітали такого високого американського державного мужа і що водночас Линдон Джонсон уперше познайомився із скандинавськими країнами, для обох сторін це був цікавий досвід.

Американському віце - президентові — як запевняють кореспонденти, що супроводили його — заімпонували вірність західній демократії тих найближчих сусідів комуністичного совєтського колоса і їх переконання, що большевики не розпочнуть першi війни, бо бояться її наслідків для себе. Водночас Джонсон переконався, що хоч скандинавські країни числом свого населення невеликі, з гострим північним кліматом і без особливо великих природних багатств, проте мають вони високий життьовий стандарт і такі соціяльні закони, яких до цього часу нема ще в Америці. Так, наприклад, у Швеції, Норвегії, Данії і Фінляндії існує державна медична опіка над громадянами, безплатне або надзвичайно дешеве домашнє і шпитальне лікування, при чому — всупереч твердженню американських противників законопроєкту про медичну опіку для старших віком осіб — загальний стан здоров'я населення там дуже добрий. Ця сама державна опіка стосується високого шкільництва й емеритів. Расових конфліктів там нема, може, тому, що населення расово однорідне, нема гострих конфліктів у світі праці і майже не існує безробіття. Зате податки більші, як в Америці, більша дорожнеча, ціни на деякі предмети, наприклад, автомобілі, подвійні, як в Америці з її велетенськими податками, а занепад моралі молоді і алькоголізм набирають гостріших форм, аніж загально думають американці.

Подорож Линдона Джонсона по скандинавських країнах була корисним ділом для поширення знання американців про Скандинавію і для скріплення на дусі народів, що мають такого немилого безпосереднього сусіда, як большевики. Ніхто так добре не знає суті большевизму та російського імперіялізму, як оті малі скандинавські народи. Єдина Фінляндія мусить рахуватися з голосом Москви, але й вона гордо зберігає свою незалежність. І ні одна із скандинавських країн не квапиться до співіснування із СССР і паперових з ним договорів. Було б добре, якби такий підхід прийняла й американська політика.

В обличчі нового голоду

Закуп Совєтами в Канаді 198 000 000 бушелів пшениці і 29 500 000 бушелів пшеничної муки привернув увагу всього світу до катастрофічної ситуації сільського господарства в Совєтському Союзі, зокрема в Україні і на так званих цілинних землях Середньої Азії. В політичних і економічних колах Заходу вважають, що, звертаючись до Канади в справі закупу тієї велетенської кількости зерна і борошна вартости 500 мільйонів долярів, Москва була примушена не тільки признатися до провалу в продукції рільництва, але й підтвердила висновки західніх коментаторів про загрозу нового голоду в Совєтському Союзі.

Договір з канадійським урядом і продуцентами пшениці про приспішену доставу закупленої пшениці і муки до СССР підписували в Оттаві совєтські представники веселі й усміхнені, радіючи, що їм пощастило добитися торгу і хоч частинно облегшити катастрофу. Проте, ніяких причин і підстав для будь-якої радости ні совєтські торговельні неґоціятори, ні сам Хрущов із своїм ЦК КПСС і Радою Міністрів не мають і не можуть мати. Факт цієї трансакції поставив перед очі всього світу розторощуючий для Москви і її престижу факт, що така велика й багата країна, як СССР, із 220 000 000 населення, що колись була головним експортером збіжжя до різних країн світу, мусить закуповувати тепер потрібну їй пшеницю від Канади, яка нараховує всього лише 18 000 000 населення, але має можливість продавати свою зернову продукцію СССР, червоному Китаєві і іншим численним покупцям. Виправдування заступника міністра закордонної політики СССР, Сергея Борісова, який підписував цей договір, що, мовляв, Совєтський Союз продукує досить пшениці для внутрішнього вжитку й на експорт що цього року неврожай спричинила погана погода — справи не з'ясовує. Причиною недороду і тотального провалу в зерновій продукції, який обнизив цьогорічний збір зерна на яких 40-30%, є не тільки „погана погода" і посуха, але передусім совєтська система і внутрішня політика, які поставили сільське господарство в стан комплектної відсталости і звели селян на становище незаінтересованого в продукції люмпенпролетаріяту.

Зернова катастрофа в СССР, про яку совєтська преса не інформує населення і розміри якої намагається зменшити приспішеним збором кукурудзи та драстичними редукціями в споживанні хліба, поставила Хрущова і його партійне керівництво також в дуже прикре становище у відношенні до комуністичного Китаю і совєтських сателітів, що їх звичайно мусіла Москва догодовувати своїм збіжжям. Цьогорічний недорід і провал в сільськогосподарській ділянці звели нанівець усі висовувані проти Пейпінґу перехвалки Хрущова і його соратників, що їхній шлях до комунізму успішніший і що тільки він ґарантує населенню достаток і добробут. Сьогодні Пейпінґ, який також рятується закупленою в Канаді за $400 000 000 пшеницею, може доводити іншим компартіям світу, що його шлях до комунізму не гірший за совєтський.

Найтяжче відіб'ється цьогорічна катастрофа в сільському господарстві на населенні СССР, зокрема України, Казахстану й інших країн Середньої Азії. Ці народи, як свідчать алярми в совєтській пресі, заклики до посиленого переведення „других жнив" і перші заходи у раціоналізації харчових продуктів, опиняться уже найближчим часом, зокрема на передновку, в обличчі нового голоду.

СВІТОВА ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ 1964-65

До відкриття Світової Виставки в Ню Йорку залишилося ще сім місяців, але вже тепер можна уявити, як вона буде виглядати. Відкриття її має відбутися 22-го квітня 1964-го року, а закриття — 17-го жовтня 1965-го року.

Існують добрі вигляди на успіх цієї величезної виставки, хоч Міжнародне Виставкове Бюро в Парижі не дало на неї свого офіційного дозволу. Президент Виставки 1964 - 1965 Роберт Мозес заявив 12-го вересня, що ЗДА із законних причин не можуть належати до Міжнародного Виставкового Бюра, і внаслідок цього те Бюро не спонзорує американських виставок, розрахованих на закордонних учасників. Все таки виставка заповідається дуже добре, і Мозес сподівається, що це буде „історична подія", яка дасть міській касі Ню Йорку щонайменше $40-000 000 прибутків.

Велика Нюйоркська Виставка в 1939-му році дала великий недобір. Дефіцитом кінчаються звичайно і менші виставки в стейтах, за винятком минулорічної виставки в Сіяттлі, Вашингтон. Нюйоркську Виставку 1964-65 вже тепер називають „більйоновим бизнесом", хоч широкий загал нею ще не цікавиться. Але економічні й промислові кола глибоко турбуються нею, бо йде тут про престиж не тільки восьмимільйонового міста, але й цілої країни.

Вночі 22-го квітня з павільйону електричного приладдя вибухне в повітря стовп світла силою 12 більйонів свічок, який освітить район Флашінґ Медовс, де відбуватиметься виставка, і буде видний можливо від Ню Гейвену в Коннектикаті до Атлантик Сіті в Ню Джерзі.

На виставці буде більше як півтори сотки павільйонів, що репрезентуватимуть 37 держав, 24 стейти ЗДА та — в окремому павільйоні — Федеральний Уряд, а також десятки великих американських промислових фірм. Сподіваються, що виставку відвідають 70 000 000 осіб, які за вступи при самих тільки турнікетах витратять $120 000-000. Вдвоє або й втроє більше витратять вони на самій виставці на харчі та розваґові програми.

Посадник Ню Йорку Р. Ваґнер сподівається, що виставка принесе власникам готелів і ресторанів та роздрібних крамниць $6 більйонів, хоч власники цих підприємств не поділяють оптимізму посадника, пам'ятаючи невдачі із Виставкою 1939-40 років.

Майбутній успіх виставки залежить передусім від того, чи своєчасно буде виконана вся праця на виставковій площі, що обіймає 646 акрів. Там вже довгий час працюють 7 000 робітників, будуючи із сталі, цегли й цементу 150 окремих будівель. Дещо вже викінчене, багато проєктів викінчується.

Майже готовий уже символ цієї виставки, що відбувається під гаслом „Мир через взаєморозуміння", — ґльоб із нержавкої сталі, заввишки, як 14-поверховий будинок. Викінчують павільйон Уряду ЗДА, що коштує $17 000 000. Можна вже оглядати готові павільйони фірм Дженерал Моторс та Моторової Компанії Форда. В міжнародній частині виставкової площі зарисовуються різнородні стилі павільйонів держав з усіх п'ятьох континентів. Тут гуркотять бульдозери, гудуть „тренчери", копаючи рови та усуваючи великі звали землі.

Треба признати, що майже 50% будівельних проєктів ще й досі не початі. Але президент виставки, енергійний 74-річний Мозес, запевняє, що все буде готове своєчасно. Оптимістично дивиться на цю справу і голова виставки Томас Дж. Діґен, який не турбується тим, що населення 8-мільйонового Ню Йорку ще не дуже цікавиться цією справою. Її широке реклямування має початися в найближчому часі, зростаючи з кожним тижнем, щоб у відповідному часі осягнути вершка.

Тож виставкові реклями незабаром зарясніють в журналах і часописах, зазвучать в радіо і в телевізії, в кінах і в усіх інших публічних місцях. Можна сподіватися, що Виставка 1964 - 65 буде кращою й успішнішою, як була 25 років тому її попередниця, який перешкодила війна, що почалася тоді в Европі. У тій виставці брали участь 23 стейти, а тепер вже зголосилося таке саме число стейтів, і ще 4 стейти ведуть переговори про свою в ній участь.

Варто б згадати про деякі речі, які будуть експоновані на цій виставці. І так, стейт Іллиной виставить у своєму павільйоні постать президента Абрагама Лінкольна, яка буде ходити і говорити з відвідувачами. Автомобільна ф-ма Крайслер витратила поважну суму грошей на якийсь надзвичайний „шов", який покищо тримають в секреті. В Залі Наук, що залишиться на постійно на виставковій площі, демонструватимуть модель космічного корабля і стації для майбутньої міжплянетної комунікації. Фірма Міжнародні Бизнесові Машини (ІБМ) будує закриту естраду, на якій пояснюватимуть функції продукованих нею машин. Фірма Белл Систем будує для відвідувачів рухомі крісла, в яких можна буде об'їздити її павільйон, оглядаючи в історичному розвитку комунікаційні засоби, починаючи від найпримітивніших і аж до сателіта „Телстар".

Не можна в одній статті згадати про всі ті несподіванки, що їх готують власники виставкових павільйонів. В амфітеатрі, що зможе вмістити 12 000 осіб, постійно виступатимуть із своїм ансамблем імпресаріо відомого Редіо Сіті Мюзік Голлу, Ліон Леоніндофф і Меєр Дейвіс із своєю оркестрою. Буде й цирк славної фірми Рінґлінґ, а також „Театр Століття", в якому можна буде оглядати найвизначніші оперетки.

Виставку обслуговуватиме внутрішній транспорт — звичайні автобуси і авта, а крім того автобуси із скляними стінами й дахом та таксівки для чотирьох пасажирів, в яких місце шофера знаходитиметься в задній частині машини.

Спеціяльний обчислювальний механізм вже тепер своїми світляними знаками заклинає до поспіху, алярмуючи, що до відкриття виставки залишилося ще днів 215, годин 23, хвилин 50 і секунд — 10!

ЗОВНІШНЯ ДІЯ СУА

Кожна еміґраційна спільнота намагається насамперед зберегти якнайдовше в чужому довкіллі своє національне обличчя, згідно з природнім законом життя, що виявляється в інстинкті самозбереження, плеканні власних духових вартостей, культурних надбань, звичаїв і традицій.

Люди однієї національности, які вийшли на еміґрацію, поселюються з-правила в новій країні громадно, творячи так звані національні ґетта. Таке явище має деякі позитивні прикмети, сприяючи концентрації всіх сил даної етнічної групи та кращому зберіганню національних і релігійних традицій. Воно гальмує асиміляційний процес і сприяє кристалізації власних духових вартостей, які в творчих виявах передаються народженому вже на чужині поколінню.

Тенденцію творити національні ґетта виявляють головно заробіткові еміґрації, які, не маючи політичних цілей, наставлені на швидкий поворот до своїх країн. Політичні еміґрації з своєї природи не можуть замикатися в національних ґеттах. Зберігаючи свої національні, релігійні й культурні прикмети, вони мусять діяти не тільки у власному колі, але й, насамперед, у довкіллі, серед якого живуть, і на міжнародному форумі.

В соціологічному процесі розвитку суспільств еміґраційні групи переходять часто три етапи — від відокремлення, через інтеґрацію до асиміляції. Ці етапи різняться своєю напругою і черговістю в просторі часу залежно від характеру еміґрації, заробіткової чи політичної, її клясової й інтелектуальної диференціяції, її завдань і цілей. В міру з а к л і матизування та глибшого пізнавання довкілля, окремі еміґраційні групи оформлюють власний свій стиль, спосіб і форми громадського та політичного життя. Це притаманне, зокрема, політичним еміґраціям поневолених народів, які залишили свої батьківщини з чітко окресленими завданнями інформувати чужинний світ про долю своїх народів, здобувати прихильників для них і всіма можливими способами та засобами допомагати їм у боротьбі за визволення.

Успішне здійснення цього головного завдання політичної еміґрації залежить насамперед від її активности на зовнішньому відтинку, зокрема від нав'язання відповідних зв'язків з провідними громадськими, політичними й культурними колами народу, серед якого перебуває дана еміґрація, як також зв'язків з прихильними справі визволення даного народу організаціями і політичними колами інших народів.

Якщо взяти до уваги українську еміґрацію в Америці, зокрема нову еміґрацію, то можна сказати, що організаційно і політично ми стоїмо попереду інших еміґраційних груп, як еміґрація великого народу, в рядах якої є багато досвідчених людей, що організували громадське, політичне й культурне життя ще на рідних землях. Зокрема, українська еміґрація в Америці може гордитися зразковим оформленням свого життя на відтинку жіноцтва. В перспективі свого дотеперішнього існування провідна в Америці організація українського жіноцтва — Союз Українок Америки — може похвалитися значними успіхами не тільки на внутрішньоорганізаційній ділянці, але також і в праці на зовнішньому відтинку.

У спільному фронті українських організацій, що активно працюють на зовнішньому відтинку, СУА від початку свого існування провадив інформаційну діяльність серед американського світу і нав'язував зв'язки з жіночими організаціями інших національностей. Завершенням цієї діяльности було вступлення СУА в члени Генеральної Федерації Жіночих Клюбів Америки, 19 років тому. Членство в цій відомій організації дало українським жінкам нагоду для систематичної інформаційно - політичної праці в користь української справи, зокрема під час конґресів Федерації. Ця праця не була легкою, коли врахувати русофільський вплив на ментальність багатьох американців і американок, які кінчали американські університети, як також загальне незнання проблематики держав і народів Східньої Европи, зокрема — України.

Подібну діяльність веде СУА також і на форумі Національної Ради Жінок Америки. Через членство в цій передовій станиці американського жіноцтва СУА бере участь у конґресах Міжнародної Жіночої Ради і нав'язує зв'язки із жіночими організаціями інших народів. Делеґатки СУА постійно працюють у комісіях конґресів, інформуючи чужинок про українські справи, запізнаються з проблемами жінок в інших країнах світу. Ця муравлина праця на зовнішньому відтинку, не завжди видна й ефектовна, але надзвичайно корисна й потрібна, вимагає багато зусиль і матеріяльних засобів. Вона вимагає постійного вдержування контактів, та постачання чужинцям науково опрацьованих інформаційних матеріялів. Самої пропаґанди тут замало. До чужинців треба говорити мовою фактів, історично і науково обґрунтованих, що вимагає належної ерудиції та солідної праці над підготовою матеріялів.

Серед членства СУА, а то й в українській громаді, існує ще якесь дивне упередження до політичної праці жінок, а вслід за тим недоцінювання їхніх можливостей у дії на зовнішньому відтинку. Це вказує на брак належного поділу і визначення завдань і обов'язків окремих складових частин національного організму української еміґрації, в якому, як цілості, організоване жіноцтво не сміє бути зведене тільки до праці над розв'язкою суто жіночих проблем, бо воно нарівні з чоловіками творить політичну еміґрацію, з чого випливають і політичні завдання жіноцтва.

Усі ми радіємо успіхами наших організацій на зовнішньому відтинку, зокрема таких, як СФУЖО, АБН, УНРада, УККА, КУК, успіхами наших політичних, студентських і молодечих організацій, участю наших пластунів в міжнародному Джемборі і т. п. Усі вони, подібно як і СУА, діють, хоч різними методами й шляхами, для справи визволення України. У цій важливій праці вони ідуть єдиним фронтом, в якому не може бракувати українського зорґанізованого жіноцтва, зокрема СУА. Це сконцентроване зусилля на зовнішньому відтинку — це ніби невидима пряжа, що має пов'язати чужинний світ із нашим і запізнати його з українською правдою.

Жіноцтво цивілізованого світу перейшло велику еволюцію і почерез еманципацію стало на шлях активної відповідальности не тільки за долю власних держав і народів, але й за долю людства в цілому. Воно свідоме своєї великої ролі і обов'язків, що наглядно проявляється під час міжнародних жіночих конґресів.

В різногранній діяльності Союзу Українок Америки треба присвятити належну увагу вишколові й підготові окремих членок СУА до праці на зовнішньому відтинку. Цю працю, яку здійснюватимуть вони на міжнародному форумі і серед американського світу, всі членки СУА мусять всеціло піддержати. Визволення України вимагає великої жертви від кожної української людини. В нашій праці ми здані на власні сили. За нами не стоять сильні цього світу з їхніми атомовими бомбами і невичерпними матеріяльними засобами. Наша зброя в боротьбі за правду і волю, — це наша незламна віра у незнищенність духа українського народу, в моральну силу української людини, зокрема жінки на чужині, що розуміє свою ролю політичної еміґрантки. З цією зброєю ми йдемо на міжнародні конґреси жінок — здобувати приятелів нашому народові.

Ця важлива ділянка праці СУА на відтинку зовнішніх зв'язків і репрезентації потребує більше нашої уваги, кращого організаційного оформлення і плянування, відповідних фондів для систематичного її ведення. Наші зовнішні зв'язки відкривають нам шлях у широкий світ. Від нас самих залежатиме, чи, йдучи по ньому до визначеної мети, відкриємо нові обрії для кращого майбутнього українського народу, чи, будучи пасивними спостерігачами життя, дозволимо йому зарости бур'янами.

Українська жінка, попри всю свою діяльність у жіночих, загальногромадських та інших організаціях, мусить стояти в аванґарді політичної боротьби українського народу, допомагаючи активно одноцілому фронтові української еміґрації здійснювати своє важливе завдання в боротьбі за велику справу визволення України.

Осипа Грабовенська

Робітничі провідники про льояльність членів робітничих організацій

Ню Йорк. — 10 провідних діячів спілки Об'єднані Автомобільні Робітники обговорювали справу льояльности членів своєї організації і ствердили, що дуже часто члени робітничих спілок у ЗДА не є льояльні до проводу. Причина цього явища в тому, що члени робітничих організацій вже здобули те все, чого домагалися робітничі організації, і тепер вже їх не потребують. Один із тих робітничих лідерів казав, що треба б винайти ті проблеми, яких домагатися могли б робітники, і яких їм відмовляють працедавці, і тоді треба б оформити нові робітничі програми Нераз численні члени місцевих відділів не хочуть іти за рекомендаціями проводу з центральної організації та починають боротьбу проти працедавців, хоч робітничий провід є проти того. Деякі провідники твердили, що авторитет робітничих спілок понизився тому, що робітничі організації не є політично незалежні. Справа організації робітництва в ЗДА — це справа цілої Америки.

Євген Блакитний

ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ КРИЧЕВСЬКИЙ

(До десятиліття з дня смерти)

(1)

Десять років тому не стало одного з найбільших мистців України XX стол., Василя Григоровича Кричевського. Останні роки його життя пройшли далеко від рідної землі, в гарячій і духово чужій Венесуелі.

З іменем Василя Григоровича Кричевського пов'язана ціла доба українського духового відродження. Здається, немає жадної галузі мистецтва, на якій не позначивcя б його творчий вплив, духова печать його всебічної творчої індивідуальности. Малярство, архітектура, графіка, прикладне мистецтво, театр, кіно — це ті ділянки мистецтва, до розвитку яких він найбільше причинився своєю понад п'ятидесятилітньою творчою працею.

У кожній з цих ділянок мистецтва Василь Григорович виступає як новатор і творець українського національного стилю, започатковує національну течію, наскрізь ориґінальну, самобутню, сперту на глибоке знання та вивчення старого українського народного мистецтва. Новаторство його творчих шукань одночасно було по-европейському модерне, і його ранні праці початку десятих років 20-го стол. привертають до себе увагу західнього світу. Їх друкують у найбільшому тоді англійському мистецькому журналі „Студія". Двічі в житті, в середині і в кінці творчого шляху, доводиться йому бути свідком тотального знищення всіх його найкращих робіт, творчої праці цілого життя. Історія знає трагічні періоди життя окремих народів та окремих творчих одиниць. Таким трагічним було й життя Василя Григоровича. В мистецтві інших народів тяжко знайти подібну аналогію долі творця. Можливо Леонардо да Вінчі пережив щось подібне, коли дивився, як солдати армії Людовіка XII, захопивши Мілян 1499 року і бавлячись стрілянням з луків, обрали собі за ціль гігантську статую Францеско Сфорца і зруйнували її дощенту. Це була його єдина скульптура, закінчена у глині ще року 1493-го, але не вилита в бронзі і для публічного огляду встановлена на одній з площ Міляну.

У романі „Майстер корабля" Юрій Яновський так характеризує Василя Григоровича в образі „професора":

„Ім'я професора ви можете знайти в історії архітектури республіки — його будинки, сміливі й прості, досі прикрашають наші міста. В історії великого кіна в нього почесне місце відданого й невтомного працівника, непомітного, скромного й упертого в роботі. Розповідали, що він показував теслі як тримати сокиру, а маляреві — пензель. Як зробити кращу форму для пап'є-маше і як швидше вийняти звідти масу застиглого картону. Як обробляти вогнем дерево, щоб воно виглядало старим і красивим; як з мішків швидко мати гобелени. Його майстерно оброблені стільці для історичних картин давали заробіток майстрам фабрики, коли вони виходили за ворота."[1]

Що ж виховало, на якому ґрунті, в якому духовому кліматі зріс і сформувався цей великий майстер?

Народився Василь Григорович Кричевський 31 грудня 1872 року (за ст. стилем) в селі Ворожба біля міста Лебедина на Слобожанщині. В Лебединському повіті ще зберігалось багато козацьких традицій, відчувались впливи культурного осередку з його козацькими традиціями, що у 18-му стол. ще процвітав на Чернигівщині. Не так далеко були Ніжен, Стародуб, Конотоп, Батурин — історичні міста гетьманщини. Стояли ще чудесні козацькі хати, оздоблені різьбою, орнаментами, з цікавим внутрішнім устаткуванням інтер'єрів. Вся архітектура Слобожанщини 18-го стол. була повна своєрідної, ориґінальної краси та естетики.

Отже, вже з дитячих років Василь Кричевський всмоктує в себе істоту української естетики, на все життя просякається красою українського народного мистецтва. Студіюючи архітектуру у архіт. Заґоскіна в Харкові і приїздячи додому на вакації, він ходить по селах Лебединського повіту, зарисовує окремі хати, інтер'єри, орнаменти, цікаві деталі.

Пізніше, у харківському університеті, він слухає курс лекцій з історії України, етнографії і народного мистецтва, з історії мистецтва у таких видатних професорів, як Багалій, Редін і Сумцов. Працює в бібліотеці та музеї університету. В багатющій збірці музею вивчає зразки народного мистецтва і давні документи. Зі своїм приятелем Василем Горленком Кричевський їздить по Полтавщині, збираючи етнографічні матеріяли для видання про українську старовину та народню творчість, яке вони разом плянували. Несподівана смерть Горленка перериває роботу над цим виданням.

Фахова освіта Василя Кричевського почалася в Харківській Технічно-Залізничій Школі. Згодом, працюючи креслярем у техніка харківської міської управи Бабніна, Василь Григорович звертає на себе увагу харківського архітекта Сергія Заґоскіна. Зацікавившись талановитим юнаком, Заґоскін бере його до себе за помічника і оселює в своєму домі, трактуючи як члена родини.

Походив Заґоскін з відомого роду, з якого вийшов і знаний російський історичний романіст 19-го стол. — Заґоскін. Це була надзвичайно культурна й освічена людина, яка любила і знала мистецтво, мала велику бібліотеку з мистецтва, а її дім був одним із осередків культурного життя Харкова 1880-1890-их років.

Полюбивши Кричевського, як сина, Заґоскін почав учити його мистецтву архітектури, проходячи з ним повний курс предметів, потрібних для знання архітекта. Знаючи любов та замилування свого учня в українському народному мистецтві, Заґоскін хвалив його і заохочував у цьому. Він вчив Кричевського малювати акварелею і разом з ним ходив на етюди.

Навесні 1892 р., коли Кричевському було двадцять років, він в домі Заґоскіна зустрів Шевченкового приятеля, маляра Лева Жемчужнікова. Можна припускати, що саме ця зустріч оформила мистецький світогляд Василя Григоровича, визначила його життьовий і творчий шлях, скерувавши його в напрямку відродження та розвитку українського національного мистецтва.

[1] Юрій Яновський: Майстер корабля. Харків. 1928 р., ст. 34-37.

СВЯТКУВАННЯ 21-ГО ВЕРЕСНЯ 1963 РОКУ У ВАШИНГТОНІ МАЄ БУТИ МОГУТНЬОЮ ДЕМОНСТРАЦІЄЮ ЗА ВОЛЮ І НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ, ЗА ЯКУ БОРОВСЯ СПІВЕЦЬ СВОБОДИ — ТАРАС ШЕВЧЕНКО

ДЕ СТОЯТИМЕ ШЕВЧЕНКО...

(Закінчення із 1-шої стор.)

джінська границя, зони ці відносно малі. Північний схід більший, але тільки північний захід справді найбільший. Та цей поділ не тільки адміністративний. Так склалося, що він позначає різні обличчя міста. Обидві південні зони повні найбіднішого населення — очевидно, чорного, повні „сламсів", які тепер розкидають і перебудовують. Північно східня зона в більшості заселена муринами і біднішим білим населенням. Зате північний захід — це дільниця вищого політичного, культурного й економічного рівня населення.

З сусідства Білого Дому йде на північний захід найбільш репрезантивна вулиця Вашингтону, Коннектікат Евню, широка вулиця елеґантних крамниць, готелів (тут і „Мейфловер"), ресторанів і т.д. Там, де на її бігу великий Дюпонт Серкел, перетинає її славна Мессечузетс Евню далі на північний захід, і там починається відомий на ввесь світ „Ембасі Ров" — ряд закордонних амбасад, між ними багацькі клюби та резиденції.

П'ять вулиць перехрещуються на Дюпонт Серкел і зіркою розходяться на всі сторони. Одна з них — Ню Гемпшір Евню — приходить сюди навскоси з південного заходу. Коли глянете на плян міста, побачите, що вона і Мессечусетс Евню творять два рамена трикутника, який спирається на заході — три бльоки від Дюпонт Сердел — на 23 вулиці з Рок Крі парку позаду. Південний вершок його лежить на іншому із славних Вашингтонських „серклів" — Вашингтон Серкел в околиці Державного Департаменту. Через те Ню Гемпшір Евню поволі стає новим „ембасі ров" головно для нових самостійних країн. Вже тепер деякі з них мають там свої приміщення. Але покищо на ній ще стоять старі будинки, вона зовсім не репрезентативна. Тому не брано під увагу двох площ при цій вулиці, які були теж вільні для Шевченкового пам'ятника.

Взагалі в пляні розбудови міста увесь цей трикутник — Ню Гемпшір, Мессечусетс і 23-тя вулиця — передбачений на репрезентативну частину з міжнародно - дипломатичною атмосферою.

Отож, у цьому трикутнику лежить Шевченкова площа.

Вона теж творить трикутник з південною підставою на вулиці „Пі", як теж біжить від Дюпонт Серкел на захід. Два другі, довші рамена творять вулиці 22-гу і 23-тю, які збігаються разом на північному її вершку і входять у Мессечусетс Евню. На захід, за 23-ою вулицею чуби дерев значать біг Рок парку, який іде широким яром з півночі в серце міста. По той бік парку — за мостом по вул. „Пі" — лежить славний Джорджтавн — найстарша частина Дистрикту Колумбія, романтична дільниця історичних будівель, богеми, мистецьких ґалерій і багацьких реціденцій. Там і през. Кеннеді купив був собі дім напередодні виборів і звідти пішов у Білий Дім.

На східньому боці площі, 22-ій вулиці, так, як і при вулиці „Пі", стоять ще ряди старих поганих домів. Але вже діє плян, щоб замінити їх новими, модерними, з „ліпшою" публікою. Зникне теж напевно погана бензинова станиця, що тепер опоганює площу потойбік вул. „Пі".

Та може найважніше те, що своїм гострим північним вершком Шевченкова площа майже вбігає в Ембасі Ров на Мессечусетс Евню. Так і буде її видно з вікон Люксембурської амбасади, як також з саду славного „Космос Клюбу". Далі, там поруч амбасади Індії, Греції, Того, Арґентини, Ірляндії, Трініду, Марокко, Індонезії. Для всіх їх найпростіша й найближча дорога до Державного Департаменту побіч Шевченкової площі. Хібощо хочуть їхати довшою, окружною дорогою парком.

А туристи, що масово відвідують „Ембасі Ров", теж бачитимуть, хоч іззаду, Шевченків пам'ятник, і напевно питатимуть про нього. Тож має він шанси увійти в програму пояснювань „Ґайдів" — провідників, які все мусять знати, що належить до їх тури.

У такій дільниці міста, у такій атмосфері стоятиме Шевченко. Там він пробиватиме собі шлях до умів і сердець мешканців столиці, як новий її почесний громадянин.

РОДИЧІ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ в НЮ БРАНСВІК

щиро дякують

Високоповажаному Панові

д-рові РОМАНОВІ ГРАБОВІ

з Елізабет, за його кожнорічний, вільний від оплати лікарський перегляд наших дітей перед їхнім від'їздом на пластові табори.

Українский Літературно Мистецький Клюб

Ню Йорк, Н.Й. 2-ге Ев.

З Літературно - Мистецького Клюбу в Ню Йорку повідомляють, що в п'ятницю дня 20 вересня ц.р. відбудеться в приміщеннях Клюбу вечір присвячений трьом мистецьким виставкам — Едварда Козака, Мирона Левицького і Петра Холодного. Під час цього вечора інж. Михайло Пежанський, власник велетенської колекції кольорових діяпозитивів (прозірок) з праць українських мистців, висвітлить на екрані серії кольорових прозірок з творчости названих мистців, що влаштовували останнім часом свої індивідуальні виставки. Крім того інж. Пежанський висвітлить фільм з майстерень окремих мистців. Музичний супровід вечора в руках п-ни Ждани Кравців, яка виконає „Три ескізи" Миколи Лисенка. Початок о год. 8-ій веч.

Ню Йорк в 30-ліття голоду в Україні

В п'ятницю 6-го вересня ц. р. в Ню Йорку в Українському Народному Домі під головуванням п-ні К. Пелешок відбулося чергове засідання Управи Комітету Об'єднаних Американсько - Українських Організацій (Відділ УККА), на якому між іншими справами було остаточно узгіднено плян відзначення 30-ліття голоду, що його спричинила Москва в Україні.

Згідно з пляном, в неділю 20-го жовтня ц. р. в одній з найбільших заль Ню Йорку, Мангетен Центер має відбутися Велика Протестаційна Маніфестація українців всієї нюйорської метрополітальної округи. Українські організації Ню Йорку повинні прибути на маніфестацію зі своїми прапорами, щоб зайняти відповідне місце на сцені, де за президіяльним столом сидітимуть представники українців і поневолених Росією народів. На Маніфестацію також заплянoвано запросити американських політичних діячів.

Промову англійською мовою виголосить проф. Л. Добрянський, а українською інж. М. Сердюк.

Ціллю Маніфестації є схвалення відповідного Меморандуму, що його приготовляє Централя УККА, після чого його доручать Генеральному Секретареві Об'єднаних Націй, представництву ЗДА в ОН та вишлють делеґаціям інших народів цієї міжнародньої організації, як також урядові ЗДА у Вашинґтоні.

Вістря Меморандуму буде звернено проти московського колоніялізму, як системи народовбивства неросійських народів.

Маніфестацію мають попередити Панахиди в українських церквах Ню Йорку.

Над проєктом оформлення сцени й пропам'ятного жетона в 30-ліття голоду та його жертв, працює проф. Ласовський.

Управа Комітету звертається з закликом до всіх українських організацій, членів і не членів Об'єднаного Комітету, взяти масову участь у Панахидах і в Маніфестації, щоб гідно відзначити цю дату та пригадати усьому світові про народовбивчі злочини Москви, які не припинилися й сьогодні, лише приховані за ширмою т. зв. „злиття націй", в СССР.

Докладні інформації про Маніфестацію будуть подані в найближчому часі в українській пресі й радіо.

Управа Об'єднаного Комітету м. Ню Йорк

Шикаґо відзначить пам'ять жертв голоду

Український Громадський Комітет для відзначення 30-тиріччя голоду в Україні, який очолює д-р Роман Смук, і до якого входять всі активні громадські діячі всіх українських організацій, на останньому засіданні призначив на 13 жовтня жалібну маніфестацію в Шикаґо. Плянується на широку скалю маніфестаційний похід вулицями міста з плякатами до авдиторії Армор в Гумболт парку на перехресті доріг Кедзі і Норд. На маніфестаційному вічу промовлятимуть впливові діячі американського уряду. Доповідь українською мовою виголосить Олексій Коновал.

Праця Комітету продовжується інтенсивно. Робляться всі заходи, щоб маніфестація дала належний відгук в американському світі. Комітет уже виробив жетони круглі формою, на яких зображений хрест, а побіч нього стоїть 1932 - 1933 та „Голот в Україні — злочин Москви" та англійською мовою "Moscow's Biggest Crime Genocide in Ukraine."

Ці жетони зроблені для відзначення пам'яти згинулих з голоду будуть розповсюджуватися під всіма церквами тиждень перед маніфестацією та в день маніфестації, а також в усіх українських організаціях. Жетони рівночасно будуть і вступом на маніфестаційне віче. Шикаґо, як найактивніше місто українців в світі, мусить відзначити голодову трагидію могутньо. Тому не мусить бути ні одного українця, який не взяв би участи в цім протестаційнім відзначенні, на якім будуть затверджені резолюції, що будуть надіслані президентові Кеннеді, секретареві Раскові та Об'єднаним Націям. **О. К.**

В Ірані відбулись вибори — вперше голосували й жінки

Тегеран. — В минулий вівторок 17 вересня ц. р. відбулися в Ірані парляментарні вибори після 28-місячної перерви. В травні 1961 р. шах Різа Палеві розв'язав парлямент, прихилившись до голосів критиків, що попередні вибори були пофальшовані. Від того часу шах правив декретами, поки не виготовлено нової виборчої ординації. Щоб не було знову зловживань — заздалегідь переведено реєстрацію управнених до голосування громадян і кожний дістав картку на вступ до виборчої домівки, яку відбирали після голосування. Попереднім разом той сам чоловік міг був кількакратно голосувати, бо не було контролі. Щоб не було заколоту і вибори відбувались спокійно — проголошено вийнятковий стан із забороною публічних зборів і вуличних демонстрацій. Правда, з опозиційного Національного Фронту багатьох діячів виарештовано. Головним гаслом проурядової партії „Конгрес вільних жінок і чоловіків" був „поступ", під яким розуміються реформи, а між ними в першу чергу підтримувана шахом земельна реформа із парцеляцією великої земельної власности. Голосували вперше в історії Ірану також жінки, що було революцією в поняттях і традиціях цієї мусульманської країни. Докладного вислiду виборів ще нема.

Чому Школа Українознавства?

(Слово до батьків шкільної молоді у Дітройті-Схід)

Бій за душу української молоді йде там на Батьківщині та одночасно тут, на чужині.

Невдатні спроби фізично знищити нарід розстрілами, в'язницями, засланням та штучним голодом у сталінському періоді, заміняли большевики наступом на душу українського молодого покоління. Головним засобом до цього має послужити підсовєтське шкільництво.

Не зважаючи на те, що т. зв. Радянська Україна існує формально як самостійна республіка, на її території створено сотні різного типу шкіл з російською мовою навчання. До них учащає велика частина молоді, бо недостатнє число україномовних шкіл не спроможне помістити усіх охочих учитися рідною мовою. Поза границями України проживає на терені Совєтського Союзу багато мільйонів українців, які не мають ні одної школи з українською мовою навчання!

Злочинний плян зламати героїчний опір України, здійснює Москва з притаманною їй докладністю, зовсім явно, на очах вільного Заходу.

Наші вороги заінтересовані в тому, щоб українці на чужині, а зокрема в ЗДА, можливо як найскоріш зденаціоналізувались, бо тоді не буде кому розкривати большевицьких злочинів і боронити українську правду. Русифікація там, на Батьківщині та денаціоналізація тут, в Америці, помагають закріпитися російському колоніялізмові в Україні.

В обличчі тієї загрози українська громадськість Дітройту з посильною увагою слідкує за тим, що діється на рідних Землях.

Із волі організованого громадянства, вже від чотирнадцяти років працює Школа Українознавства Т-ва Рідна Школа в Дітройті - Схід. Головне її завдання — національне виховання та навчання предметів українознавства. Сотні українських дітей виховуються під проводом фахових учителів в ідейному єднанні з Україною, навчаючись рідної мови, історії, географії, і вибраних предметів з історії української культури.

Новий шк. рік почався 7-го вересня ц. р. в будинку публічної школи при вул. Черест.

Батьківський Комітет Школи Українознавства просить батьків та матерів подбати про те, щоб усі діти стали учнями нашої школи.

Поголовна участь дітей у Школі Українознавства Т-ва Рідна Школа хай буде актом солідарности із поневоленою Батьківщиною і одночасно актом протесту проти русифікації нашої молоді в підсовєтських школах.

О. С.

Шанування пам'яті Івана Багряного

В неділю 8-го вересня в заповненій по береги церкві св. Покрови на вул. Мешер відбулася панахида за упокой душі сл. п. Івана Багряного, яку відправив о. Куданович. Закінчуючи панахиду, виголосив згаданий панотець зворушуючу проповідь.

Після церковної відправи зійшлися до шкільної залі при церкві політичні однодумці Покійного, православне духовенство, представники політичних організацій, поклонники літературної творчости Івана Багряного і молодь, щоб вшанувати славну пам'ять одного з найвидатніших українців наших часів, поета, письменника, політика і громадського діяча.

В залі, прикрашеній портретом Івана Багряного, обмереженим дубовим вінком та квітами, прослухала багаточисельна публіка дві доповіді, що їх виголосили проф. Шинкар про життєвий шлях Покійного та ред. Тарнавський від Об'єднання Укр. Письменників „Слово" про літературну діяльність. Крім доповідей зі спогадами про Покійного виступали мгр. Ван Бойчук та д-р Галан.

Бадьорий марш до слів Івана Багряного „Вставай, народе", зворушлива пісня „Чуєш брате мій" та гимн „Ще не вмерла Україна" закінчили скромне, але щире шанування.

О. К.

Платне політичне оголошення — Paid political Ad.

Табір новаків „Казка давнини" на Бобрівці

Свіжо випрасований новацький однострій, жовта хустина, наплечник на плечах... Оце іде вперше до табору малий новак.

Тато несе тяжку валізку і кладе в багажник. Ще один помах руки і авто зникає на закруті... В мами в очах сльози.

На Бобрівці зібралося чимало їх, тих „свіжоспечених", і тих, що вже бували в таборах новаків. Усіх їх зустрічає мила усмішка сестрички-команданткн Ніни Вересюк. Їх розподілюють по роях і дають під опіку вісьмох братчиків і двох членів булави, братчика бунчужного і писаря. А розмістити 60 новаків — це не така легка справа. Молодших примістили в будинку, а старших у шатрах.

Тишину лісу пронизав перший свисток на збірку, за тим понеслося грімке „Готуйсь!" Почалося таборування.

Готувались новаки три тижні, під вмілим наглядом команданткн та братчиків. Сестричка-командант Ніна Вересюк заслуговує на особливе признання. Вона одна з тих пластових одиниць-виховників, що розуміє психіку дитини, любить дітей, вміє до них підійти, захопити їх і справді ввести новаків в ту казку давнини.

До помочі їй стали 8 братчиків та два члени булави: бунчужний — Зенон Стахів і писар — Михайло Варшона; братчики: Ігор Рудко, Орест Максим'юк, Роман Пиріг, Василь Лапічак, Славко Майгутяк, Петро Бабала, Роман Гарасимів і Меньо Радович. Усі вони немов ті молоді дубчаки, гарні, юні пластуни.

Ось вертаються новаки з прогульки і братчик Петро, зодягнений в гуцульський кожушок, несе на плечах наймешного новака. За ними йдуть гусаком інші, вдоволені, засмалені вітром, співають.

Там он під деревом сидить гурток новаків, між ними братчик Зенко перепитує їх до проби і спокійно пояснює:

— Князь Ярослав Мудрий будував величаві церкви, манастирі і чужинецькі посли, які приїздили в Україну, подивляли красу Києва...

А по ночах ті братчики черґуються, встають і накривають малих, щоб не померзли та заспокоюють тих, що тужать за домом. О, яка важлива роля братчика-виховника! Він усеїблює Пласт в очах дитини-новака. І ми повинні радіти, що саме такі добрі виховники під проводом сестрички-команданткн Ніни Вересюк піклувалися нашими дітьми на Бобрівці. Щира подяка належиться також організаторам цього гарного табору. А зокрема невтомному працівникові Пласту пл .сен Володимирові Лучканеві й усім, які йому в цьому допомагали.

Чимало навчилися новаки за тих три тижні таборування. Стільки нових пісень, вмілостей — приготовились до майбутнього пластування.

Останнього дня перед закриттям табору зібралися новаки біля свого вогника. Сестричка-командантка дала кожному до рук маленьку свічечку. Пластунка — мама одного новака, передала символічний вогонь з ватри, яка горіла колись в Україні і запалила одну із свічечок. Від неї запалюють свої свічечки всі новаки.

— Далека ти, а близька нам, кохана Вітчино... — несуться слова пісні. Мерехтять маленькі вогники в руках новаків. Кожний з них захищає свій від вітру, щоб не погас. І здається чуєш, як швидко, зворушено б'ються їх серденька, немов говорять: „Ми збережемо любов до рідної, далекої землі, защеплену нам тут в таборі, і будемо завжди захищати від непривітливих вітрів, добре ім'я українського новака. Заспівали. Спалахнула ватра і усі вкинули туди свої свічечки.

— Гай, гай, гай, ми полинем в Україну, рідний край. Славу батьків, нам пізнати у таборі новаків... так заспівали.

І понеслися прощальні слова сестричці-команданткн:- Не забувайте того, чого навчились у таборі. Завжди зберігайте чистоту української мови.

Ще довго співали новаки довкруги вогника, говорили вірші, складали подяки братчикам і сестричці-комендантці. Дякували і батьки, присутні на ватрі, виховникам за їх труд. Врешті прийшов час кінчати ватру. По молитві сплелися руки всіх і заспівали таборові на добраніч: „Ніч вже йде..."

Погас новацький вогник. А там внизу палахкотіла ще юнацька ватра. Летіли іскри вгору в захмарене небо і неслися при звуках гітари слова пісні: „Над Прутом у лузі хатина стоїть"... Слухали її колись гнучкі смереки Чорногори, холодні скелі Альп, а тепер ліси Бобрівок, Нових Соколів, Великих Лугів...

Горіть пластові ватри, розгаряйтесь як все вище, ясніше, розсипайтесь іскри серед темних ночей і розгрівайте серця молодечі до шляхетних мрій, до великих діл, що веститимуть до розпалення колись ватри у рідних, вільних Карпатах.

Оксана К.

Історія на фільмовій ленті

Ярослав Кулинич „записує" на фільмовій ленті недавню зустріч проф. Володимира Кубійовича, головного редактора Енциклопедії Українознавства, з головними екзекутивними урядовцями УНСоюзу в канцелярії в Джерзі Сіті. Сидять (зліва): гол. касир УНС Роман Слободян, гол. предсідник Йосип Лисогір, проф. д-р Вол. Кубійович та гол. секретар УНС д-р Ярослав Падох. Стоїть біля п. Кулинича ред. Зенон Снилик.

Багато подій сьогоднішнього дня буде „історією" в майбутньому, як нею є сьогодні події минулого. Але майбутні покоління будуть уже в тому доброму положенні, що про нашу історію вони вже зможуть не тільки читати, але й бачити її. Її бо записується сьогодні на фільмовій ленті з прецизністю, якої ніколи й ніхто не потрапив би сказати словом.

Багато дечого записано на фільмовій ленті вже також і з нашої, американсько-української історії. На фільмах маємо вже кілька Конгресів, маємо вже конвенції УНСоюзу та багато інших важливих подій. На фільмі матимемо й найбільше історичну в нашій історії подію, якою буде без сумніву відкриття пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашингтоні в наступному, 1964-ому році, як і дедикацію площі під пам'ятник Шевченкові вже в найближчу суботу, 21-го вересня. Ці та інші події з теперішньої нашої історії записує на фільмову ленту п. Ярослав Кулинич, який перед двома роками приїхав з Австралії, привізши з собою багато важливих документів з самої Австралії, і з українського життя-буття на тому континенті. Свої фільми з Австралії, включно із фільмом про українську експедицію в астралійські джунглі та українську гостину серед диких племен Австралії, п. П. Кулинич висвітлює тепер по наших громадах, фільмуючи рівночасно важливіші події з життя американських українців.

● **Абердінські п'ятерната** родини Фішерів почуваються добре, і лікар д-р Джеймс Верґос сподівається, що вони переживуть критичні дні після народження та будуть першими п'ятернятами в ЗДА, що дійдуть до дозрілого віку. Хлопчик називається Джеймс Андрю, а дівчата на перше ім'я дістали Мері, а на друге Енн, Магдалина, Катерина і Маргарета. Фішери мають тепер 10 дітей. Торговельна Палата в Абердіні будує для родини Фішерів дім. Сенатор із Південної Дакоти Джордж С. Мек Ґоверн вніс законопроєкт про звільнення від опадаткування родину Фішерів.

Конгрес признав $236 мільйонів на медичні школи

Вашингтон. — Сенат схвалив 12-го вересня $236,400,000 на розбудову медичних шкіл та полегші для студентів медицини, дентистики та медичного персоналу і негайно вислав законопроєкт до підпису Президентові, бо його прийняла Палата Репрезентантів ще 24-го квітня. Згідно з цим проєктом федеральний уряд має видати такі суми на цю ціль впродовж найближчих трьох років: 1. $105 мільйонів на вишкіл лікарів, медичних сестер, лікарського персоналу, оптометристів, фармацевтів; 2. $35 мільйонів на вишкіл дентистів; 3. $35 мільйонів на поліпшення стану навчання в школах; $30,700,000 на позички для студентів вище згаданих фахів; 5.$30 700 000 на додаткові позички студентам, що вже користали з давніших позичок. Сенат прийняв цей проєкт більшістю 63 до 18-ох голосів.

Рокефеллер нараджується в справі ролі його дружини у виборчій кампанії

Вашингтон. — Нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер нараджується зі своїми прихильниками між республіканськими провідниками в справі того, яку ролю мала б відогравати його друга дружина під час виборчої кампанії. Одні радять йому брати дружину зі собою, так як він недавно зробив на пікніку в Орегоні, Іллиної, а інші гадають, що краще буде для Рокефеллера, як для президентського кандидата залишати жінку вдома, щоб вона могла опікуватися своїми 4-ма дітьми, з яких найстарше має 12 років. Та один неназваний республіканський політик мав сказати, що чи сяк чи так, то Рокефеллерові противники використовуватимуть Рокефеллерове одруження з розведеною жінкою, матір'ю 4-ох дітей проти нюйоркського губернатора. Коли б губернатор брав свою дружину на віча під час виборчої кампанії, то люди можуть казати, що мати малолітніх дітей повинна бути при них. А якби Рокефеллер вів виборчу кампанію сам без дружини, то люди могли б казати, що губернатор ховає свою жінку вдома і не може з нею показуватися людям.

Сирія висилає делеґацію до Москви

Бейрут. — Сирійський уряд формує військову й торговельну делегацію до Совєтського Союзу та його східньо-европейських сателітів, шукаючи в них економічної допомоги та зброї. Коли 8 березня ц. р. відбувся у Сирії військовий переворот, а за місяць раніше в Іраку, і в обох тих країнах до влади прийшла націоналістична партія Баат, то Москва почала лаяти її, як „фашистів", що винищують „демократичні" елементи. Нові сирійський і іракський уряди дійсно почали переслідувати комуністів. Москва відкликала своїх економічних і військових дорадників з Іраку й активно підтримувала курдійських повстанців. Ці відносини змінились на краще під впливом двох подій: розбиття федераційних плянів з Об'єднаною Арабською Республікою та сирійсько-ізраїльський процес перед Радою Безпеки ОН, де Совєти заклали „вето" проти засудження Сирії за вбивство двох ізраїльських селян. Тепрішню велику місію Сирії до СССР і його сателітів має очолити міністер плянування, полк. Хассан Гаддад. Річ їде передусім про відновлення умови з 1957 року про совєтську економічну допомогу Сирії, яка передбачувала будову одної нової залізничої лінії, фабрики штучних добрив, пошуканку за джерелами нафти і доставу зброї сирійській армії. Постачальником зброї арабським країнам є звичайно, з доручення Москви, Чехословаччина.

Британія зголосила „вето" проти рішення в справі Родезії

Об'єднані Нації. — Британія зголосила на засіданні Ради Безпеки Об'єднаних Націй в минулу п'ятницю 13 вересня ц. р. „вето" проти рішення, яке поручало Британії не переводити передбаченої передачі влади і збройних сил Південній Родезії, після розподілу Федерації Родезії і Нясаленду та усамостійнення Південної Родезії. Азійсько - африканські держави, які заскаржили Британію у цій справі до Ради Безпеки ОН, з ініціятиви і під проводом Гани, вважають, що теперішній автономний режим в Південній Родезії спирається на білу меншину з кривдою для автохтонної чорної більшости та що проєктована конституція південно - родезійської держави закріпить цю систему білої супремації. Британія стала на становищі, що вона взагалі не може втручатися до справ Південної Родезії. За внесок Гани голосували 8 держав, „проти" була тільки Британія, а ЗДА й Франція стрималися. Тому, що Британія є одною з 5-ох постійних членських держав в Раді Безпеки ОН з правом „вета", то її негативний голос автоматично уневажнює прийняту резолюцію. Це було третє з черги „вето" Британії за час існування ОН. Франція зголошувала „вето" шість разів, Вільний Китай двічі, Совєтський Союз 101 раз, а ЗДА ані разу. До Ради Безпеки належать тепер 5 постійних членів — ЗДА, Британія, Франція, СССР і Вільний Китай та 6 непостійних — між ними Гана, Марокко і Філіппіни, що були внескодавцями. Представник Британії заявив, що краще зголосити „вето" проти недоцільної резолюції, як стриматись від голосування, вможливити цим переголосування її та після того не повинуватись рішенню.

Короткі вістки

● **Французький пасажирський літак** розбився в минулий четвер у Піренейських горах, коли летів з Британії до Південної Франції, везучи 36-ох британських туристів. Всі вони і 4 особи залоги згинули. Причина катастрофи — хуртовина, яка погіршила видність, і занадто низький лет. У тій самій околиці були вже раніше 8 великих летунських катастроф.

● **У Західній Німеччині** продано в 1962 р. 1,300.000 нових німецьких автомобілів, при чому 80 відсотків покупців набули нові авта у виміні за старі з доплатою. Західня Німеччина має стільки старих авт, що почала масово експортувати їх до совєтсько - сателітських країн, головно до Польщі, Румунії, Мадярщини й Болгарії, та до новопосталих африканських держав.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

СУБОТА, 21-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Звичайні місячні збори В-ва св. Юрія, 239 Відд., від 3-5 год. по пол. в домі Укр.-Амер. Горожан при 847 N. Franklin. — Мих. Ковальчук.

НЕДІЛЯ, 22-го ВЕРЕСНЯ 1963 р.:

ROCHESTER, N.Y. Місячні збори В-ва св. Иосафата, 217 Відд. о 2-ій год. по пол. в парохіяльній залі при 305 Гудсон Аве. Просяться членів прибути на час і вирівняти свої вкладки. — Колданський, 139 Berlin St., Rochester, N.Y.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. Дж. Трикварталні збори С-ва Любов, 37 Відд. о 3-ій год. по пол. в УН-Домі під ч. 214-216 Фултон вул. Будуть читані звіти Управи і Конт. Комісії. Є важні справи до обговорення. На зборах можна заплатити свої членські вкладки. — А. Гнатюк, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Місячні збори В-ва св. Василія, Відд. 339 о 3-ій год. по пол. в домі Укр. Громади при 3322 Н. Лавренц вул. Просяться всіх членів прибути та вирівняти членські зобов'язання. — С. Лупацій, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, Конн. Місячні збори Т-ва Любов, Відд. 370, відбудуться у вище згаданий день. Злучені Відділи стейту Коннектикат приготовляють відзначення заслужених Союзовців нашого Відділу. Відбудеться обід і концерт в суботу, 28-го вересня о год. 7-ій веч. на котрих всі члени повинні бути присутні. На святі буде мейор міста Лее, конгресмен Джаймо, сенатор Додд. Білети можна купити при вході. Ті члени які не прибудуть, заплатять за білет під час зборів, які відбудуться в жовтні. — Н. Мурин, пред., Т. Боднарчук, касир, В. Гіна, секр

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ коштує так мало! Брак забезпечення коштує так багато! Забезпечіться в Українськім Народнім Союзі!

ТАРЗАН, ч. 5108. Про ватажка Нґота...

— Ватажок Нґото, мій тубільчий сусід, цінитиме ці іграшки, — сказав спекулятивно Бен Абен.

— Я вишлю йому це як подарунок в надії, що він триматиме здалеку своїх горлорізів від моєї території.

— Чи ви мали погрози війни? — запитав Тарзан. — Так, і я не можу цього зрозуміти, — відповів шейх. — Всі тубільці діють немов зачаровані.